

Õdede põhiõppe praktika juhendamise rahastamise ebapiisavus ja Sotsiaalministeeriumi kohustuste täitmine konsensusleppe alusel

Austatud sotsiaalminister Karmen Joller

Eesti Õendusjuhtide Ühing ja Eesti Haiglate Liit pöörduvad Teie poole seoses õdede põhiõppe praktika juhendamise rahastamisega.

18.12.2025 sõlmitud konsensusleppe punkt 2.2.1 sätestab üheselt, et Sotsiaalministeerium kohustub oma valitsemisala eelarveliste vahendite piires tagama õdede tööpraktika juhendamise kulude katmise tervishoiuasutuste praktikabaasides. Sama lepingu alusel on praktikabaasid võtnud kohustuse tagada kokkulepitud mahus praktikakohad ning kvalifitseeritud juhendajate olemasolu. Lepingu mõte on selge: suurenenud vastuvõtumahtude elluviimine eeldab, et riik täidab oma rahastamiskohustuse ning praktikabaasid saavad sellele tuginedes oma korralduslikud ja tööjõulised kohustused realselt täita.

Määruse „Õdede põhiõppe praktika juhendamise toetuse andmise tingimused ja kord” seletuskiri kinnitab samuti, et toetuse eesmärk on parandada praktika kvaliteeti, motiveerida praktikajuhendajaid ja tervishoiuteenuse osutajaid suurendama praktikantide vastuvõttu ning tagada suurenenud õppemahu säilimine. Seletuskiri tunnistab otsesõnu ka seda, et praktika juhendamine on praktikabaasidele lisakulu ning varasem tasustamine ei motiveerinud enam juhendama. Seega ei ole tegemist kõrvalise või vabatahtliku lisameetmega, vaid õdede väljaõppe mahu tegeliku eeldusega.

Paraku ei ole tegelik rahastus vastanud võetud kohustustele. Meile teadaolevalt on õdede põhiõppe praktika juhendamise tegelik aastane vajadus ligikaudu 1,0 miljonit eurot, samal ajal kui 2025. aastal oli selleks ette nähtud ligikaudu 300 000 eurot. Viimane taotlusvoor suleti 19.01.2026 seoses eelarveliste vahendite lõppemisega ning paljud tervishoiuteenuse osutajad jäid rahastamata. Selline olukord ei ole kooskõlas ei konsensusleppe eesmärgi ega selle sisulise loogikaga.

Eriti problemaatiline on see olukorras, kus samas konsensusleppes on õe põhiõppe minimaalseks vastuvõtuks kokku lepitud 710 õppurit õppeaastal 2026/2027 ning 720 õppurit õppeaastatel 2027/2028–2029/2030. Praktikakohtade loomine, juhendajate leidmine ja juhendamise kvaliteedi tagamine ei ole võimalikud pelgalt deklaratiivse kokkuleppe alusel. Kui praktikabaasidele pandud kohustused suurenevad, kuid riigi rahastamiskohustus jääb tegelikkuses täitmata või ebapiisavaks, on tasakaal lepingupartnerite vahel rikutud.

Juhime tähelepanu ka sellele, et konsensusleppe punkt 5 näeb ette, et kui vähemalt üks osapooltest lepinguga võetud kohustusi ei täida, vaadatakse üle ka teiste osapoolte kohustused. Eesti Õendusjuhtide Ühing ja Eesti Haiglate Liit peavad vajalikuks rõhutada, et kui Sotsiaalministeerium ei taga 2026. aastal praktikajuhendamise kulude katmist sellises mahus ja sellise prognoositavusega, mis võimaldab praktikabaasidel oma kohustusi tegelikult täita, oleme sunnitud alkatama konsensusleppe teiste osapoolte kohustuste ülevaatamise ning kaaluma ka enda võetud kohustuste jätkamise aluseid, sealhulgas nende ülesütlemist.

Palume Teil anda kirjalikud vastused järgmistele küsimustele:

1. Mis kuupäevaks selgub 2026. aastal õdede põhiõppe praktika juhendamiseks eraldatud eelarve lõplik maht?
2. Kui suur on 2026. aastal praktikajuhendamiseks kavandatud eelarve ning millisel viisil suhestub see tegeliku hinnatud vajadusega?
3. Milliseid konkreetseid meetmeid kavatseb Sotsiaalministeerium rakendada selleks, et täita konsensusleppe punktist 2.2.1 tulenev kohustus ning vältida olukorda, kus praktikabaasid jäävad taas osaliselt või täielikult rahastamata?
4. Milline on ministeeriumi tegevusplaan juhuks, kui jooksva taotlusvooru eelarve ammendub enne kõigi abikõlblike taotluste rahuldamist?
5. Kuidas tagab ministeerium praktikabaasidele vajaliku etteaimatavuse, et nad saaksid 2026/2027. õppeaasta ning sellele järgnevad suurenenud praktikamahud vastutustundlikult planeerida?

Palume vastata käesolevale pöördumisele kirjalikult hiljemalt 10 tööpäeva jooksul alates pöördumise kättesaamisest.

Peame vajalikuks rõhutada, et meie eesmärk ei ole vastandumine, vaid toimiva ja usaldusväärse lahenduse saavutamine. Õdede põhiõppe mahu kasvatamine on Eesti tervishoiu toimimise seisukohalt kriitilise tähtsusega. Seda eesmärki ei ole võimalik saavutada, kui praktikajuhendamise kohustus jäetakse sisuliselt praktikabaaside omafinantseerida, kuigi riik on konsensusleppes võtnud vastupidise kohustuse.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Aleksei Gaidajenko

juhatuse liige

Eesti Õendusjuhtide Ühing

/allkirjastatud digitaalselt/

Urmas Sule

juhatuse esimees

Eesti Haiglate Liit

Koopia:

Haridus- ja Teadusministeerium

Tartu Tervishoiu Kõrgkool

Tallinna Tervishoiu Kõrgkool

Eesti Perearstide Selts

Eesti Kiirabi Liit

Eesti Eratervishoiuasutuste Liit

Eesti Õdede Liit

Eesti Tervishoiutöötajate Kutseliit

Eesti Tegevusterapeutide Liit

Eesti Farmatseutide Liit

Eesti Bioanalüütikute Ühing

Eesti Füsioterapeutide Liit

Eesti Radioloogiatehnikute Ühing